

Lasor Vind Oy Ab
Bäck & Vilen Ab
PB 143
65100 Vasa

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE OM PROGRAMMET FÖR BEDÖMNING AV MILJÖKONSEKVENSERNA AV LASOR VINDKRAFTSPARK

Den projektansvarige har 13.9.2021 skickat ett program för miljökonsekvensbedömning (MKB-program) enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, som är kontaktmyndighet i projektet.

UPPGIFTER OM PROJEKTET OCH FÖRFARANDET VID MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING

Projektets namn

Lasor vindkraftspark, Vörå

Den projektansvarige

Lasor Vind Oy Ab, kontaktperson Christoffer Wiik.

FCG Finnish Consulting Group Oy har varit konsult för uppgörande av bedömningsprogrammet, kontaktperson Liisa Karhu.

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB)

Syftet med MKB-förfarandet är att främja identifiering, bedömning och iakttagande av projektets betydande miljökonsekvenser i planeringen och beslutsfattandet samt att samtidigt öka medborgarnas tillgång till information och möjligheter att delta. I MKB-förfarandet fattas inga beslut om projektet, utan målet är att producera mångsidig information till grund för beslutsfattandet.

MKB-förfarandet är uppdelat i två skeden. I det första skedet gör den projektansvarige upp ett bedömningsprogram, vars syfte är bland annat att framföra uppgifter om gjorda och planerade utredningar, metoder som tillämpas i bedömningen samt projektets tidtabell. Kontaktmyndigheten ger ett utlåtande om programmet, i vilket beaktas utlåtanden och åsikter som har lämnats in i samband med hörandet om programmet.

På basis av bedömningsprogrammet och kontaktmyndighetens utlåtande om det utarbetar den projektansvarige en miljökonsekvensbeskrivning, i vilken ges information om projektet och projekialternativen samt en enhetlig bedömning av deras miljökonsekvenser. MKB-förfarandet avslutas i och med den motiverade slutsatsen som kontaktmyndigheten ger om bedömningsbeskrivningen. Bedömningsbeskrivningen och den motiverade slutsatsen bifogas till eventuella tillståndsansökningar.

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning tillämpas i projekt, som sannolikt har betydande miljökonsekvenser. Projekt som behandlas i ett bedömningsförfarande har räknats upp i projektförteckningen i MKB-lagens (252/2017) bilaga 1. Detta projekt fordrar ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning på basis av punkt 7) e), vindkraftverksprojekt där de enskilda kraftverken är minst 10 till antalet eller projektets totala kapacitet är minst 45 megawatt.

SAMMANDRAG AV PROJEKTET

Projektet, dess syfte och läge

I projektet har man för avsikt att bygga en vindkraftspark med 9–19 vindkraftverk i Vörå kommuns område. De planerade vindkraftverken har en maximal effekt på 7–8 megawatt och kraftverkens totala höjd är högst 280 meter. Projektområdet ligger i mellersta delen av Vörå kommun, cirka tre kilometer från Vörå kommuncentrum mot nordost.

Den interna elöverföringen i vindkraftsparken byggs ut med jordkablar. Enligt de preliminära planerna överförs elektriciteten som produceras i projektområdet till riksnätet i en 110 kV:s luftledning till Herrfors Nät Ab:s 110 kV:s kraftledning Toby–Jussila som ligger väster om projektområdet. Kraftledningen är cirka 10 km lång.

Alternativ som granskas i miljökonsekvensbedömningen

I förfarandet vid miljökonsekvensbedömning granskas utöver alternativet att projektet inte genomförs ytterligare två alternativ i enlighet med nedan:

Alternativ VE0: Projektet genomförs inte.

Alternativ VE1: I projektområdet byggs högst 19 nya vindkraftverk. Vindkraftverkens totala höjd är högst 280 meter. Vindkraftverkens enhetseffekt är 7–8 MW.

Alternativ VE2: I projektområdet byggs högst 9 nya vindkraftverk. Vindkraftverkens totala höjd är högst 280 meter. Vindkraftverkens enhetseffekt är 7–8 MW.

Elöverföringsalternativ:

Alternativ VEA: Den interna elöverföringen i vindkraftsparken byggs ut med jordkablar. En ny 110 kV:s elstation byggs för projektets bruk. Vindkraftsprojektet ansluts med en 110 kV:s kraftledning till Herrfors Nät Ab:s 110 kV:s kraftledning Toby–Jussila, som ligger västerut från projektområdet. Kraftledningen är cirka 10 km lång.

MEDDELANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET OCH SAMRÅD

Kungörelsen om programmet för miljökonsekvensbedömning av Lasor vindkraftspark har publicerats i tidningarna Ilkka-Pohjalainen och Vasabladet. Bedömningsprogrammet och kungörelsen har varit framlagda till påseende 17.9– 18.10.2021 på Vörå kommuns webbplats på adress www.vora.fi och på Vörå huvudbibliotek (Härmävägen 8, Vörå). Handlingarna har publicerats elektroniskt på webbplatsen: www.miljo.fi/lasorvindkraftMKB.

På grund av coronapandemin ordnades elektroniskt ett evenemang för allmänheten om bedömningsprogrammet och planen för deltagande och bedömning av delgeneralplanen som Teamsmöte 21.9.2021.

Utlåtanden om bedömningsprogrammet begärdes av följande:

Cinia Oy, Digita Oy, DNA Oy, Elisa Abp, Finavia Abp, Fingrid Abp, Fintraffic Flygtrafiktjänst Ab, Meteorologiska institutet, Kyrön Seudun Luonnonsuojeluyhdistys r.y., Trafik- och kommunikationsverket Traficom, Naturresursinstitutet, Västkustens miljöenhet, miljöhälsa, Merenkurkun Lintutieteellinen Yhdistys ry, Forststyrelsen, Kustens Naturtjänster, Skogsvårdsföreningen Österbotten, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten, Österbottens förbund, Österbottens museum, Österbottens Räddningsverk, Österbottens vatten och miljö r.f., Försvarsmakten, Suomen Erillisverkot Oy, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry, Finlands skogscentral, Finlands viltcentral, Österbotten, Suomen Turvallisuusverkko Oy, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund slc r.f., Telia, NTM-centralen i Egentliga Finland, Firskerihushållning, Trafikledsverket, Vörå kommun och kommunens miljöskyddsmyndighet.

Dessutom begärdes kommentarer av NTM-centralen i Södra Österbottens enheter för områdesanvändning och vattentjänster, naturskydd, vattenresurser och miljöskydd samt av ansvarsområdet för trafik och infrastruktur.

SAMMANDRAG AV UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER

Sammanlagt 26 utlåtanden och expertkommentarer och 23 åsikter har lämnats in till kontaktmyndigheten. Utlåtandena, åsikterna och expertkommentarerna finns i sin helhet i bilaga 1 (exklusive bilder, kartor, länkar, bilagor och personuppgifter). Meteorologiska institutet, Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys ry och Suomen turvallisuusverkko Oy har meddelat att de inte har något att yttra eller behov av att delta.

I sitt utlåtande tar kontaktmyndigheten ställning till aspekterna som framförs i utlåtandena och åsikterna och som krävs av bedömningsprogrammet enligt lagstiftningen om miljökonsekvensbedömning.

Digita påminner om att vindkraftsparkerna kan orsaka betydande olägenheter för antenn-tv-mottagningen och särskilt i bostads- och fritidshus som ligger bakom parken i förhållande till radio- och TV-sändningsstationen. Eftersom vindkraften medför störningar i antenn-tv-mottagningen påverkar det också tillgången till varningsmeddelanden och via detta den allmänna säkerheten. Därför bör detta också beaktas i bedömningen av konsekvenser som gäller säkerhet. Den projektansvarige måste framföra en konkret plan om hur man förhindrar eller utesluter störningarna av vindkraftverken för de riksomfattande radio- och tv-sändningarna. Den som ger upphov till störning vidtar nödvändiga åtgärder för att rätta till situationen och ansvarar även för kostnaderna. Projektet kan även orsaka störning tillsammans med andra vindkraftsprojekt, vilket även bör beaktas när metoder för att utesluta störningen genomförs.

Elisa Abp begär att olägenheterna för Elisans teletrafik beaktas. I det aktuella projektets verkningsområde finns det behov av att bygga ut ersättande nät.

Finlands skogscentral framför att skogsbruksområdena i mån av möjlighet ska avgränsas utanför den framtida planen, om behov av samordning inte framgår, och i området bör skogen tas i bruk för annan markanvändning i så liten utsträckning som möjligt. Projektets konsekvenser (mindre skogsareal, skyddsbestämmelser) när det gäller att bedriva skogsbruk och för kolbindningen bör utredas.

Finlands viltcentral konstaterar att projektet har stora negativa konsekvenser för områdets viltbestånd och för skogsfåglarna. I området förekommer nästan alla viltarter i Finland, inklusive stora rovdjur, och därför bör konsekvenserna utredas såsom även samverkan med andra projekt.

Metoderna för att lindra konsekvenserna, såsom vindkraftverkens färg och flyghinderljus, bör beaktas. Elöverföringsledningen bör utrustas så att fåglarna inte krockar med konstruktionerna eller så kan den alternativt byggas ut som jordkabel. Uppföljningen av konsekvenserna för viltarterna bör omfatta såväl vindkraftsparkens som kraftledningsruttens områden. Jakt är en mycket viktig fritidssysselsättning och även ekonomiskt viktig, vilket måste beaktas i bedömningen av människornas hälsa, levnadsförhållanden och välmående. Planeringen måste diskuteras med den lokala jaktföreningen.

Fintraffic Flygtrafiktjänst Ab ger vid behov utlåtande om flyghinder när flyghindertillstånd ska sökas. I utlåtandet tar flygtrafiktjänsten ställning till objektets eventuella konsekvenser för flygsäkerheten och om flygtrafikens smidighet och vid behov begränsas objektets maximala höjd. Det geografiska informationsmaterialet om flyghinderbegränsningar kan laddas ner från Fintraffics webbplats. Med hjälp av materialet kan planeraren redan på förhand bedöma höjdbegränsningar som eventuellt gäller för objektet.

Fingrid Abp konstaterar att målet är att i samarbete med nuvarande och nya parter som planerar nätanslutningen säkerställa de tekniskt-ekonomiskt bästa elnätlösningarna och anslutningssätten. Anslutning av vindkraftsparkerna till nätet och kopplingsledningar är en viktig del av vindkraftsparken och möjligheterna att bygga den och de bör därför granskas tillräckligt i bedömningsbeskrivningen.

Hembygdsföreningen Framstegsvännerna i Lotlax r.f. anser att kraftledningssträckningen har negativ inverkan på byns miljö och dragningskraft som bostadsort. Den har också negativa ekonomiska följder för jordbrukarna, eftersom den går via åkrar och skogar. Ett nytt alternativ borde sökas för elledningen. Föreningen kritiserar också informationen om evenemangen som ordnats i projektet, eftersom informationen inte nådde alla jämligt. Evenemanget för allmänheten borde ha ordnats så att även de, som inte har möjlighet att använda Teams, skulle ha kunnat delta.

Kalapää miljöförening r.f. påpekar att det finns flera brister i bedömningsprogrammet, varför det inte är trovärdigt. Bland annat på kartan, som visar flera närliggande projekt, saknas Kivinen vindkraftsprojekt, och bostads- och fritidshuset runt Kalapää träsk nämns inte i programmet. Föreningen kräver att Vörå kommun gör en helhetsbedömning av vindkraftsprojekten som är aktuella i kommunen och att alternativ VE0 väljs för Lasor, eftersom projektet förenar övriga projekt på grund av sitt centrala läge. Alternativ VE1 stämmer inte överens med landskapsplanen och alternativ VE2 strider mot miljöministeriets riktlinje i fråga om koncentring av kraftverk. I bilagan till utlåtandet lyfter föreningen fram Kalapää träsk, som är ett Natura 2000-område, där det finns flera skyddade fåglar. Bland annat fiskgjuse och havsörn använder området för att skaffa föda. I området finns också flera bostads- och fritidshus och Kalapää by har historisk betydelse. Kommunen planerar en strandplan för området. I Österbottens landskapsplan har området klassificerats som tyst och mörkt. Vörå ådal är ett nationellt värdefullt landskapsområde och Vörå kyrka och omgivningen runt kyrkan är en bebyggd kulturmiljö av riksintresse. Industriell vindkraft skulle påverka områdets natur, landskap, människornas välmående och kulturvärden såsom fornlämningarna i Vitmossens område på ett betydande sätt. Mellan Kalapää träsk och Vörå ådal finns dessutom flera vandringsleder och området är i aktivt rekreativt bruk.

Naturrekurscentret anser att det skulle vara bra att utreda hönsfåglarnas spelplatser under flera efter varandra följande år i syfte att utreda deras förekomst i planeringsområdet. Hönsfåglarnas spel kan störas om kraftverken byggs för nära spelplatserna. Det skulle också vara bra att utreda

hönsfåglarnas förekomst och riklighet med hjälp av sommarräkningar av villtriangler eller att utföra linjetaxeringar av hönsfåglarna på sommaren. Eventuella spelplatser borde beaktas i placeringen av kraftverken. Dessutom kan det förekomma arter enligt habitatdirektivets bilaga IV(a). För att utreda förekomsten av de aktuella arterna är snöspårsräkning, linjetaxering och villtriangler lämpliga metoder. Även samverkan med andra projekt bör beaktas i fråga om konsekvenser såsom berörförändringar i arternas levnadsmöjligheter.

Oravaisnejdens Natur r.f. anser att området är olämpligt för en vindkraftspark, eftersom det inte har anvisats som vindkraftsområde i landskapsplanen. Området gränsar till viktiga fågelsjöar som Kalapää träsk och Pittjärv. I området finns flera skyddade fågelarter. Det finns också fritidsbostäder i omgivningen runt Kalapää.

Österbottens museum anmärker på felaktigheterna i översättningen av bedömningsprogrammet som gäller myndighetstexterna. Museet anser att den 10 kilometer långa luftledningen som planerats genom det nationellt värdefulla landskapsområdet är problematisk. Museet påpekar att projektet bör vara tillräckligt stora för att splittringen av landskapen på grund av spridning samt minskningen av boendebekvämligheten och -trivseln ska kunna hejdas. I förhållande till annan vindkraftsproduktion som planeras i området utgör projektet planering av landskapsförändrande byggande i industriell klass.

Försvarsmaktens 2. Logistikegement påpekar att sensorsystemen som Försvarsmaktens regionbevakning använder utsätts för de mest betydande och omfattande konsekvenserna av vindkraftverken. Innan planen godkänns bör projektet ha fått ett positivt utlåtande om godtagbarhet av Huvudstaben.

Telia Finland Abp påpekar att radiolänksystem inte kan byggas i det aktuella projektets influensområde i fortsättningen.

Traficom konstaterar att kommunikationsförbindelserna har beaktats väl. Traficom påminner om att det är viktigt att säkerställa att TV- och mobilkommunikationstjänsterna samt radar och radiolänkar fungerar tillräckligt störningsfritt även i framtiden. Olika parter bör samarbeta redan när vindkraftverken planeras och sträva efter att välja sådana platser för vindkraftverken att radiosystemen inte störs eller att störningarna kan uteslutas. De som ansvarar för vindkraftsprojektet rekommenderas vara i kontakt med alla kända ägare till radiosystemen i närområdena (30 km).

Västkustens miljöenhet påpekar att negativa konsekvenser för bebyggelsen, landskapet, rekreationen, miljön och naturen bör minimeras. Bullernivåerna och konsekvenserna av blinkande ljus och skuggor får inte överskrida riktvärdena (i fråga om blinkande ljus och skuggor tillämpas 8 h/år). Den planerade elöverföringen bör byggas som jordkabel i närheten av bebyggelse och i öppna landskapsområden.

Trafikledsverket påminner om att Trafikverkets vindkraftsanvisning, Trafikledsverkets anvisning "Sähkö- ja telejohtdot ja maantiet", Trafikverkets bestämmelse om placering av ledningar och konstruktioner i landsvägens vägområde samt lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005) bör beaktas i planeringen. För transport av kraftverksdelar ska landsvägarnas, broarnas och trummornas bärkraft säkerställas i god tid före transporter inleds. Den projektansvarige ansvarar för kostnaderna som förbättringarna föranleder. Vid behov bör anslutningstillstånd, tillstånd för plankorsning samt specialtransporttillstånd skaffas.

Vörå kommuns byggnads- och miljönämnd anser att det svenskspråkiga MKB-programdokumentet är så dåligt gjort att nya handlingar borde göras upp och processen tas om från början. I utlåtandet fästs uppmärksamhet på flera översättningsfel och felaktiga källuppgifter i bedömningsprogrammet såsom bland annat brister i uppgifterna som gäller andra projekt och i namnen på grundvattenområdena samt skillnader mellan det finsk- och svenskspråkiga dokumentets bilder. I utredningarna som gäller fågelbeståndet bör fiskgjusens flygningar för att söka föda i området beaktas. Genom projektområdet går också en ny vandringsled, Lasorleden. I fråga om elöverföringen bör konsekvenserna för markanvändningen beaktas. I programmet saknas visualiseringar av elöverföringsledningen och det borde finnas fler alternativ för elöverföringen. Det kan bli svårt att klyva det nationellt värdefulla landskapsområdet med en kraftledning även med beaktande av andra vindkraftsprojekt i området. När det gäller elledningarna borde vindkraftsaktörerna samarbeta.

Österbottens förbund påpekar att området inte är reserverat för regionalt betydande vindkraftsproduktion i Österbottens landskapsplan 2040, vilket inte har beaktats i bedömningsprogrammet. I projektets verkningsområde finns ett skyddsområde av landskapsintresse, värdefulla geologiska förekomster, riktgivande friluftsvägar och cykelleder samt fornlämningar. I närheten av projektområdet finns ett Natura 2000-område (Kalapää träsk), ett nationellt värdefullt landskapsområde (Vörå ådal), en betydande byggd kulturmiljö av riksintresse (Vörå kyrka och omgivningen runt kyrkan), ett område för tätortsfunktioner, ett rekreativt område och ett ekologiskt förbindelsebehov. Kraftledningen korsar Vörå ådal som är ett värdefullt landskapsområde av riksintresse.

Förbundet konstaterar att alternativ VE1 inte överensstämmer med Österbottens landskapsplan 2040 och föreslår att projektet fortsätter utgående från alternativ VE2. I konsekvensbedömningen bör man beakta konsekvenserna som genomföringen av projektet har för landskapsplanen. I närområdena planeras eller byggs flera vindkraftsområden och samverkan av dessa bör utredas. I bedömningsprogrammet saknas uppgifter om flera närliggande vindkraftsprojekt, vilka bör beaktas i bedömningen av samverkan. När det gäller nya kraftledningar borde samarbete bedrivas med de övriga projekten i syfte att minska konsekvenserna. Konsekvenserna av kraftledningarna bör visualiseras.

Österbottens räddningsverk anser att vindkraftverkens säkerhetsrisker bör utredas i bedömningen. Räddningsverket påminner också om riskerna av fallande is, brandrisk och kemikalierisker. I planen bör en allmän bestämmelse om uppgörande av riskanalys på basis av en brandteknisk/säkerhetsteknisk utredning utfärdas. I fråga om kemikalier bör det utredas om användaren är skyldig att meddela till räddningsmyndigheten om småskalig industriell användning och lagring av farliga kemikalier.

Österbottens svenska producentförbund ÖSP r.f. motsätter sig dragning av luftledning i landsbygdsområdet och över det nationellt värdefulla landskapsområdet Vörå ådal. Luftledningen inklusive stolpar lägger bland annat beslag på odlingsmark och medför tilläggskostnader. I skogsområden får inga träd växa i ledningsöppningen, vilket påverkar markägarna samt växtligheten och faunan. Det värdefulla bergsområdet Boberget-Kärresberget ligger cirka 0,5 km från kraftledningen. Kraftledningen bör dras som jordkabel och i första hand bör samarbete bedrivas med andra vindkraftsprojekt när det gäller byggande av elöverföringen.

Expertkommentarer:

NTM-centralens vattentjänstgrupp konstaterar att det värdefulla bergsområdet Kvarnhusbacken ligger i projektområdets norra del och det värdefulla bergsområdet Boberget-Kärresberget tangerar projektområdet på den västra sidan. I projektområdet finns inga klassificerade grundvattenområden. Isomäki grundvattenområde ligger på den sydöstra sidan av projektområdet på cirka 2,3 kilometers avstånd. Närmast elöverföringsrutten ligger grundvattenområdena Hedorna och Lakne, båda på cirka 2,8 kilometers avstånd från kraftledningen. I miljöskyddslagen stadgas bland annat om förbud mot förorening av grundvatten (MiljöskyddsL 17 §), som bör beaktas i vindkraftsbyggande, dvs. byggarbeten såsom vägar, dikningar, elkablar, elstationer, kraftledningar, servicebyggnader eller transporter får inte påverka grundvattenståndet, och inte heller grundvattnets kvalitet. Vindkraftverk, kraftledningslinjer och nya vägar bör styras utanför grundvattenområdena, nya diken får inte grävas eller befintliga fördjupas om bottenjorden inte har påvisats vara tät i undersökningar.

NTM-centralens miljöskydds-enhet påpekar att mängden massa som tas bort, objekten där de deponeras/återvinns och konsekvenserna för miljön bör bedömas i MKB-beskrivningen. På basis av modelleringarna av buller och blinkande ljus och skuggor bör antalet bostads- och fritidshus uppges i beskrivningen skilt för varje bullerzon. I princip bör kraftverken placeras så att riktvärdena för buller samt minut- och timvärden för bedömning av blinkande ljus och skuggor inte överskrids vid bostads- och fritidshus. Mängden träd som tas bort bör beaktas i bedömningen av kolsänkor.

NTM-centralens naturskydds-enhet konstaterar att i fråga om vegetations- och naturtyper fattas naturtyperna enligt 29 § i naturvårdslagen bland de objekt som ska utredas. När det gäller elöverföringen bör även andra alternativ framföras än enbart alternativet som korsar det nationellt värdefulla bergsområdet.

NTM-centralens markanvändningsgrupp påpekar att projektområdet inte ligger i ett vindkraftsområde som är anvisat i landskapsplanen och att alternativ VE1 ännu inte kan godkännas i plan. I projektområdet får det inte finnas bostads- eller fritidshus bland annat på grund av att riktvärdena för buller överskrids. I bedömningsprogrammets källuppgifter saknas andra vindkraftsprojekt i området. I landskapsplanen finns bestämmelser om riktgivande friluftsled samt cykelväg, en värdefull geologisk förekomst och ett skyddat landskapsområde (Pittjärv) för projektområdet och projektets konsekvenser för dessa bör utredas såsom även att projektet inte får strida mot landskapsplanen. I landskapsplanen har också delar av de tysta områdena anvisats till projektområdet. Projektets konsekvenser för det nationellt värdefulla landskapsområdet (Vörå ådal) och det värdefulla landskapsområdet av landskapsintresse (Kimo bruksområde) bör utredas noggrant när det gäller både vindkraftverken och elöverföringsrutten och det bör även läggas fram övergripande visualiseringar av dessa.

NTM-centralens ansvarsområde för trafik och infrastruktur konstaterar att den framförda planen för bedömning av trafikkonsekvenserna och beskrivningen av projektområdets nuvarande tillstånd ur trafiksynpunkt ser ut att vara tillräckliga. Minimiavståndet till landsvägarna bör beaktas i placeringen av vindkraftverken. I bedömningen av trafikkonsekvenserna måste särskild uppmärksamhet fästas på transportrutternas funktion och skick samt störningskänsliga objekt längs rutterna såsom bebyggelse (rutten via Vörå tätort). I MKB-beskrivningen måste också platserna för anslutningarna/anslutningen längs transportrutten som leder till projektområdet beskrivas. I

planeringen av transportrutterna bör vägarnas skick beaktas och NTM-centralen rekommenderar att alternativa transportrutter övervägs i stället för den som framförs i MKB-programmet.

NTM-centralens enhet för vattenresurser påpekar att det finns flera dikningsanslutningar i projektområdet, som bör beaktas i planeringen av projektet, bland annat vägtrumornas storlek och tillräckligt djup för jordkablarna under vägdikena.

Åsikter:

Sammanlagt 23 åsikter har lämnats in, av vilka sju hade undertecknats av två eller flera.

I nästan alla åsikter ansågs att projektområdet inte är lämpligt för ett vindkraftsprojekt och framfördes att alternativ VE0 ska väljas. Detta motiverades med olika aspekter; sammandrag av motiveringarna och alla åsikter följer nedan:

Samhällsstruktur och markanvändning

I mer än hälften av åsikterna framfördes projektets läge som ligger alldeles för nära bosättningen i Kalapää by. I åsikterna anmärks på att Kalapää by inte har beaktats i källuppgifterna för bedömningsprogrammet. I omgivningen runt Kalapää träsk finns 27 bebodda fastigheter, av vilka sex används för fast boende och resten är i fritidsbruk. Av dessa används 19 i aktivt. I åsikterna framförs också byns bebyggelse och dess historiska betydelse och det påpekas att flera av byggnaderna är över 100 år gamla. I åsikterna anmärks också på att Vörå kommun har planerat att inleda arbetet med att göra upp en strandgeneralplan för Kalapää träskens område år 2022, vilket anses vara en satsning på att utveckla bosättningen i området och strida mot vindkraftsprojektet.

I åsikterna anses också att den övriga bebyggelsen ligger för nära projektområdet. När det gäller elöverföringsrutten framförs detsamma att rutten går för nära bosättningen och byarna och det föreslås att rutten ändras så att den går norrut från projektområdet.

I landskapsplanen har det planerade projektområdet beteckningen för ett tyst och mörkt område, vilket hade lyfts fram i väldigt många åsikter. I åsikterna anses att planeringsrekommendationerna i landskapsplanen (möjlighet att njuta av naturens ljud och tystnaden samt vid planering och utveckling fästa uppmärksamhet på den upplevelsepotential som mörkret erbjuder) inte förverkligas om området byggs ut med vindkraft. Närheten till detaljplanen för Rökiöområdet påpekades också.

I flera åsikter kritiserades placeringen av projektområdet i närheten av det nationellt värdefulla landskapsområdet Vörå ådal. I många åsikter ansågs det inte vara möjligt att kraftledningsrutten går genom landskapsområdet. Som alternativ föreslogs jordkabel eller en annan kraftledningsrutt. Dessutom ansågs att projektet orsakar kulturmiljön Vörå kyrka tillsammans med omgivningen runt kyrkan utsätts för negativa konsekvenser.

I många åsikter påtalades flertaliga fornlämningar som ligger i projektområdet och framför allt Vitmossens område och fornhuset som finns där. Till huset leder en vandringsled, som enligt åsikterna är väldigt populär, och många nämner att gästboken fylls med hundratals namn varje år. Enligt åsikterna passar projektet inte i en miljö som denna.

Miljöförhållanden och naturvärden

I åsikterna framhävdes vildmarksnaturen i projektområdet och dess betydelse för fågelbeståndet och övriga djur. I många åsikter påpekades i synnerhet fiskgjusens och havsörnens jaktflygningar västerifrån mot Kalapää träsk och framfördes att vindkraftverken ligger direkt i deras flygrutter. Kalapää träskes värde som viktig fågelsjö och Natura 2000-område framfördes i väldigt många åsikter. I åsikterna ansågs det inte vara möjligt att förlägga projektet så nära ett Natura-område. Bullret och blinkande ljus och skuggor som kraftverken orsakar, och som förstärks av vattenytan i Kalapää träsk, ansågs orsaka olägenheter för fågelbeståndet. I en åsikt påpekades att projektet inte får medföra olägenheter för brunnarna i Kalapää by.

Närings- och rekreation

I flera åsikter lyftes olägenheterna som det föreslagna kraftledningsalternativet orsakar för jord- och skogsbruket fram. Elledningen med tillhörande stolpar som går genom åkerområdena konstateras medföra olägenheter för jordbruket, bland annat blir det svårare att röra sig med maskinerna på åkarna och åkrarna splittras och ogräset sprids. Skogsbruket anses utsättas för olägenheter av elledningen på grund av att ledningsgatan är så bred och träden måste tas bort i ledningsgatans område. Ersättningarna för olägenheterna som uppstår upplevs inte vara tillräckliga eller jämlika.

Enligt åsikterna är rekreationsanvändningen i projektområdet livlig och bedömningsprogrammet kritiserades i fråga om bristfälliga källuppgifter, eftersom kända friluftsleder och -rutter inte hade framförts i programmet. I många åsikter hänvisas till Vörå kommuns webbplats, där det finns information om vandringslederna som går i området. I åsikterna nämndes att även läroinrättningarna använder området aktivt (Vörå idrottsgymnasium, Norrvalla Folkhälsan) och hänvisades till bland annat bekanta friluftsevenemang som ordnas i området (bland annat Botnialoppet, Botnialöpet, Botnia MTB). I åsikterna anses att vindkraftverken inte passar ihop med rekreationsanvändningen.

Buller, blinkande ljus och skuggor

I åsikterna befarades att vindkraftverken orsakar oskäligen olägenheter i form av buller, blinkande ljus och skuggor och det ansågs att kraftverken står för nära bosättningen. Vattenytan i Kalapää träsk ansågs också förstärka olägenheterna för boende längs stranden.

Samverkan

I några åsikter anmärkte man på att i bedömningsprogrammets källuppgifter antingen saknades uppgifter om andra vindkraftsprojekt som planeras i närområdet eller så hade projektens genomföringsskede skrivits felaktigt. Projektens samverkan ansågs också vara stor, uttryckligen på grund av att Lasorområdet ligger mitt mellan andra projekt, och att de skadliga konsekvenserna ökar på grund av detta. Kommunen önskades styra planläggningen så att vindkraftsparker inte placeras utspridda runt om i kommunen. I fråga om elöverföringsledningarna påpekades i åsikterna att ledningarna i olika projekt bör förenas för att minska de skadliga konsekvenserna.

Deltagande

I vissa åsikter kritiserades att markägarna i området inte har behandlats jämlikt när det gäller information och deltagande. Även att MKB-evenemanget för allmänheten ordnades som Teamsmöte ansågs diskriminera en del av invånarna, som inte har möjlighet att använda datateknik.

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

Programmet för miljökonsekvensbedömning omfattar kraven på innehåll som nämns i 3 § i MKB-förordningen och bedömningsprogrammet har behandlats på det sätt som krävs enligt MKB-lagstiftningen.

Utöver det som framförs i bedömningsprogrammet bör följande aspekter som framförs av kontaktmyndigheten (punkterna **KM** nedan) beaktas när bedömningsbeskrivningen och tillhörande utredningar görs upp.

Beskrivning av projektet

I projektbeskrivningen presenteras uppgifter om projektets läge, kraftverkskonstruktionerna, elöverföringen, byggandet och byggandets varaktighet. Planeringsområdet och kraftverkens läge presenteras med hjälp av en karta. Konstruktionerna för elöverföringen såsom stolpar eller ledningsgatan har inte presenterats visuellt. Mängden marksubstanser som behövs för att bygga projektet eller täktområdena har inte heller framförts. I bedömningsprogrammet framförs att konsekvenserna efter att verksamheten har avslutats bedöms i bedömningsbeskrivningen med antagandet att kraftverkskonstruktionerna ovan jord rivs och betongfundamenten och kablarna lämnas kvar i marken.

KM: Den tekniska beskrivningen av projektet presenteras tillräckligt för programskedet förutom konstruktionerna för elöverföringen. Enligt programmet byggs elöverföringen som en 110 kV:s luftledning och då blir ledningsgatan 46 meter bred. I projektbeskrivningen borde även en principiell bild av ledningsgatan och stolparna ha presenterats. Dessa bör presenteras i bedömningsbeskrivningen.

I bedömningsbeskrivningen bör mängden marksubstans som behövs för projektet och täktområdena samt eventuella deponeringsområden framföras. I bedömningsbeskrivningen bör också redogöras för avfall som uppstår under verksamhetstiden och efter att verksamheten har upphört, avfallets mängd och behandlingsmetoder så att även rivning av kraftverkens fundament beaktas. I beskrivningen som gäller urbruktagning av vindkraftsprojektet bör man berätta vem som ansvarar för att ta bort kraftverken.

I den tekniska beskrivningen av projektet sägs att kraftverkens navhöjd är högst 190 meter och rotorns diameter högst 180 meter. Dessa uppgifter borde ha presenterats redan i beskrivningen av alternativen, eftersom konsekvenserna bör utredas av de planerade kraftverkens maximala dimension i bedömningen av miljökonsekvenserna och är således väsentlig information i projektet.

Alternativ i granskningen

Till MKB-förfarandets viktigaste principer hör granskningen av alternativ, vars syfte är att stöda beslutsfattandet genom att framställa information om alternativa projektlösningar och deras miljökonsekvenser samt konsekvensernas skillnader. I projektet framförs utöver det s.k. 0-alternativet två genomföringsalternativ, som avviker från varandra i fråga om vindkraftverkens antal. Elöverföringsmetoden i alternativen ändras inte.

KM: Österbottens förbund påpekar i sitt utlåtande att planeringen borde fortsätta utgående från VE2, eftersom området inte är utmärkt som vindkraftsområde i Österbottens landskapsplan

2040. Även NTM-centralens markanvändningsgrupp påpekar att alternativ VE1 är regionalt betydande till storleken, varför det inte är möjligt att godkänna alternativet i plan. I många andra utlåtanden och åsikter kommenteras också faktum att projektområdet saknas i landskapsplanen.

Kontaktmyndigheten konstaterar att alternativen som framförs i bedömningsprogrammet är tillräckliga enligt MKB-lagen. I bedömningsbeskrivningen bör det beaktas att projektet inte har anvisats som vindkraftsområde i landskapsplanen och att betydelsen av detta bör bedömas med avsett på projektets genomförbarhet.

NTM-centralens naturskyddsenhet och Österbottens svenska producentförbund ÖSP r.f. påpekade i sina utlåtanden att elöverföringsalternativ VEA går genom det värdefulla bergsområdet Boberget-Kärresberget och därför bör det även finnas andra alternativ för elöverföringsrutten. I åsikterna ansågs att dragning av elöverföringsledningen genom byaområden, åkrar och det värdefulla landskapsområdet Vörå ådal har skadliga konsekvenser. Rutten föreslog antingen flyttas så att den går norr om vindkraftsområdet eller att den byggs som jordkabel. Även Västkustens miljöenhet konstaterar i sitt utlåtande att den planerade elöverföringen bör byggas som jordkabel i närheten av bebyggelse och i öppna landskapsområden. Kontaktmyndigheten anser att i detta skede är det även möjligt att utreda andra elöverföringsalternativ.

Enligt bedömningsprogrammet finns det två fritidshus i projektområdet, och förhandlingar om ändring av deras användningsändamål pågår. I sitt utlåtande påpekar NTM-centralens markanvändningsgrupp att det inte får finnas bostads- eller fritidshus i projektområdet bland annat på grund av att riktvärdet för buller överskrids. Kontaktmyndigheten konstaterar att om ändringen av användningsändamålet inte lyckas, bör alternativuppställningen eventuellt granskas på nytt.

Koppling till andra projekt och planer

I bedömningsprogrammet beskrivs avtal och beslut om vindkraft och Finlands mål för vindkraftsproduktionen, projektets mål och den regionala betydelsen. Dessutom beskrivs de riksomfattande målen för områdesanvändningen samt övriga vindkraftsprojekt i närområdet. Vindkraftsprojekten har presenterats i tabellform och på kartan.

KM: Kopplingen till andra projekt och planer har inte specificerats i en egen helhet, utan uppgifterna finns utspridda i olika delar av bedömningsprogrammet. I flera utlåtanden och åsikter påpekas att vindkraftsprojekten i närområdet saknas i källuppgifterna eller att uppgifterna om deras genomföringsskede är felaktiga. Kontaktmyndigheten påpekar att i synnerhet officiellt påbörjade projekt bör beaktas i bedömningsbeskrivningen, men om man känner till andra projekt som kan påverka det planerade projektet, bör också dessa beaktas.

Nödvändiga tillstånd och beslut

I bedömningsprogrammet presenteras tillstånd, planer och andra tillstånd som eventuellt behövs för projektet i tabellform.

KM: Tillstånden som behövs i projektet har framförts tydligt i en tabell. Utöver tabellen skulle det vara bra att noggrannare beskriva varför man ansöker om vart och ett tillstånd. Dessutom bör man beakta huruvida det behövs skilda tillstånd för deponering av marksubstanser som behövs och uppstår i byggandet.

MKB-förfarandet och arrangemang för deltagande

I bedömningsprogrammet presenteras tidtabellen för MKB-förfarandet och planläggningens preliminära tidtabell, en plan om deltagande, delaktiga och kommunikation. I projektet ordnades en förhandsförhandling. I skedet då samråd om programmet pågick ordnades ett för alla öppet webinarium, som på grund av coronasituationen ersatte evenemanget för allmänheten.

KM: Framställningen om hur deltagandet ska ordnas motsvarar principerna enligt MKB-lagen. I bedömningsbeskrivningsskedet bör uppmärksamhet fästas på de berördas möjligheter att delta i synnerhet om coronapandemin fortsätter. I vissa åsikter framfördes kritik om att alla markägare i området inte har fått inbjudan till presentationen som hölls om projektet. Kontaktmyndigheten påpekar vikten av jämlik information och kommunikation, trots att evenemang för markägare i sig inte hör samman med MKB-processen. I åsikterna ansågs också att MKB-evenemanget för allmänheten som endast ordnades som Teams-möte diskriminerar den del av invånarna, som inte har möjlighet att använda datateknik eller Teams-programmet. Enligt MKB-lagens 21 § kan den projektansvarige och kontaktmyndigheten också komma överens om anordnande av annat slag av deltagande, men i lagen fastställs inte noggrannare metoderna för deltagande. Kontaktmyndigheten konstaterar att coronapandemin har medfört utmaningar uttryckligen i fråga om att ordna allmänna evenemang i MKB-förfaranden, så att de som deltar inte ska utsättas för smittorisk. Allmänna möten som ordnats elektroniskt har ofta varit det tryggaste alternativet. På grund av coronasituationen stannade man också för detta arrangemang i Lasorprojektet. Kontaktmyndigheten rekommenderar att det ordnas ett allmänt evenemang i MKB-beskrivningsskedet om förhållandena tillåter det.

Konsekvenser som bedöms, avgränsning av verkningsområdet och bedömningsmetoder

I bedömningsprogrammet presenteras miljökonsekvenserna som bedöms och utredningarna som ska göras upp. I bedömningen bedöms konsekvenserna av både vindkraftsparken och elöverföringsrutten. I bedömningsprogrammet beskrivs typiska konsekvenser av vindkraftsprojekt och elöverföring. Bedömningen av projektets miljökonsekvenser grundar sig på multikriterieanalys – granskning om betydelsen av konsekvensernas storleksklass, konsekvensobjektets karaktär/känslighet och konsekvenser som följer på det. I bedömningen av ett vindkraftverksprojekts miljökonsekvenser klassificeras konsekvensobjektets känslighet i fyra klasser 1) obetydlig, 2) måttlig, 3) stor och 4) mycket stor. Förändringens omfattning fastställs på basis av 1) geografisk omfattning, 2) varaktighet och 3) styrka.

Olika miljökonsekvensers verkningsområde, konsekvensens omfattning och avgränsning har presenterats både verbalt och med hjälp av en åskådlig kartbild. Konsekvensområdets omfattning beror på granskningsobjektets egenskaper. Vissa konsekvenser begränsas till vindkraftsparkens område såsom exempelvis byggande och vissa sprids ut på ett mycket stort område såsom exempelvis landskapskonsekvenserna.

KM: I bedömningsbeskrivningen bör metoderna som har tillämpats skilt för varje konsekvens som granskas framföras tydligt. I bedömningen bör såväl eventuella positiva som negativa konsekvenser beaktas. Konsekvenserna bör utredas tillräckligt ingående med avsikt på byggtid, drift och urbruktagning både för vindkraftsområdet och för elöverföringsrutten. I bedömningsbeskrivningen bör projektets verkningsområden framföras skilt för varje konsekvensobjekt, även med hjälp av kartbilder. I bedömningsbeskrivningen bör också konsekvenserna av 0-alternativet beaktas.

I bedömningsprogrammet har de mest betydande konsekvenserna i detta projekt inte uttryckligen lyfts fram, utan konsekvenserna har bedömts på allmän nivå för vindkraftsprojektet och elöverföringen. Kontaktmyndigheten påpekar att varje projekt har sina egna särdrag som beror på projektets läge och områdets särdrag såsom bebyggelse, landskapsförhållanden, markanvändning och naturförhållanden. För att rikta tyngdpunkterna för bedömningen borde viktiga identifierade konsekvensobjekt i det aktuella projektet lyftas fram i bedömningsprogrammet.

Konsekvensområdena bör beskrivas konsekvent. I bedömningsbeskrivningen bör man även ta hänsyn till att på basis av utredningar kan verkningsområdet vara annorlunda än vad som har bedömts på förhand.

I bedömningsprogrammet har förändringens omfattning och konsekvensernas betydelse uttryckts i texten på en annan skala än på planbilden. I bedömningsbeskrivningen bör text och bild stämma överens. Kontaktmyndigheten anser att en större skala enligt diagrammet lyfter bättre fram skillnaderna än en snävare skala.

Förebyggande och dämpande av skadliga konsekvenser samt osäkerhetsfaktorer i bedömningen

I bedömningsbeskrivningen framförs eventuella åtgärder för att minska och dämpa olägenheterna. Detaljerade tekniska lösningar utreds i den fortsatta planeringen under miljökonsekvensbedömningens förlopp.

Antaganden som tillämpats och tagits fram i bedömningen samt osäkerhetsfaktorer och deras effekt på bedömningens slutresultat framförs i MKB-beskrivningen och i skilda utredningsrapporter.

KM: Metoderna för att minska skadliga konsekvenser som framförs i bedömningsbeskrivningen bör vara genomförbara och tillräckligt konkreta. Osäkerhetsfaktorer bör framföras i bedömningsbeskrivningen skilt för varje konsekvens.

Konsekvenser för samhällsstruktur och markanvändning

Enligt bedömningsprogrammet är skogsbruk den huvudsakliga markanvändningsformen i projektområdet, i norr och sydväst finns också odlade områden. Byarna Rökiö och Tukkuri ligger närmast projektområdet, men bybosättning finns också utanför dessa byar på båda sidorna av Vöråvägen (bland annat Lålux, Viken, Månsus, Karvsor). På mindre än 2 kilometers radie från projektområdet finns 72 stadigvarande bostadshus och 16 fritidshus.

Elöverföringsrutten går huvudsakligen i skogsbruksområden. Den närmaste tätortsbebyggelsen ligger söderut i Vörå centrum som närmast på cirka 0,7 kilometers avstånd från kraftledningen. Kraftledningen ligger på en sträcka av cirka 1,6 kilometer i området av Nederby. På mindre än 500 meters avstånd från den planerade kraftledningsrutten finns 28 bostadshus och 4 fritidshus.

Vindkraftverken och kraftledningen begränsar annan markanvändning endast i den omedelbara närmiljön. Indirekta konsekvenser (konsekvenser av buller, blinkande ljus och skuggor samt landskapskonsekvenser) begränsar markanvändningen avsevärt mer.

I bedömningsprogrammet redogörs för de riksomfattande målen för områdesanvändningen och hur de hör samman med projektet. I konsekvensbedömningen används gällande och aktuella

markanvändningsplaner (landskapsplaner, general- och detaljplaner, övriga markanvändningsplaner) och tillhörande miljörapporter, fotografier och flygfoton, modelleringar av buller, blinkande ljus och skuggor och utsiktsanalyser som har gjorts i projektet, kartgranskningar och respons på MKB-programmet. Dessutom intervjuas lokala markanvändningsplanerare.

I bedömningen fästs uppmärksamhet på hur projektet passar i projektområdet samt förändringar som genomföringen orsakar jämfört med den nuvarande markanvändningen i området. Särskild uppmärksamhet fästs på begränsningarna av markanvändningen som genomföringen av projektet medför i projektområdet och dess närmiljö.

KM: I bedömningsprogrammet presenteras markanvändningen i projektet, ett kartutdrag ur Österbottens landskapsplan 2040 samt landskapsplanens bestämmelser för området där vindkraftverken ska placeras. I programmet beaktas dock inte gällande planbestämmelser i landskapplanen för elöverföringens område. Övriga planer för projektområdets närmiljö har inte presenterats, och i åsikterna har också framförts anmärkningar om att det finns befintliga detaljplaner för byarna. I bedömningsprogrammet presenteras ingen kartbild över projektområdet och elöverföringsrutten i förhållande till befintliga och planerade planer. Dessa bör framföras i bedömningsbeskrivningen. Dessutom förutsätter kontaktmyndigheten att uppgifterna om planer i projektets verkningsområde och planeringsbestämmelserna i dem kompletteras.

I utlåtandena och åsikterna framförs att området inte har någon beteckning för vindkraftsområde i Österbottens landskapsplan 2040. I många åsikter framhävs landskapsplanens planeringsrekommendationer för mörka och tysta områden som sträcker sig till projektområdet. I bedömningsbeskrivningen bör man bedöma hur projektet verkställer planeringsbestämmelserna i landskapsplanen med beaktande av att området inte har någon beteckning för vindkraftsområde i landskapsplanen. I bedömningen måste även landskapsplanens planeringsbestämmelser för de utmärkta riktgivande friluft- och cykellederna i området beaktas. I beskrivningen bör man bedöma konsekvenserna av vindkraftverks- och elöverföringsalternativen för områdesreserveringarna och planeringsbestämmelserna i Österbottens landskapsplan och för andra planer i projektets influensområde och för beteckningarna i dem. I bedömningsbeskrivningen bör man presentera hur de riksomfattande målen för områdesanvändningen beaktas i projektet.

I många åsikter framfördes också Vörå kommuns planer på att inleda utarbetningen av en stranddelgeneralplan för området runt Kalapää träsk, vilket ansågs rikta områdets markanvändning till att tillfredsställa behoven som tilltagande bosättning har. I Vörå kommuns planlägningsprogram ska utarbetningen av stranddelgeneralplan för Kalapää träsk påbörjas år 2022. Kontaktmyndigheten anser att man bör begrunda betydelsen av kommunens planer för projektets konsekvenser i bedömningsbeskrivningen.

Konsekvenser för landskapet, den byggda kulturmiljön och fornlämningarna

Enligt bedömningsprogrammet finns flera värdefulla landskapsområden av riksintresse i projektområdet. I omedelbar närhet av projektområdet (som närmast på cirka 400 meters avstånd) ligger det värdefulla landskapsområdet av riksintresse, Vörå ådals kulturlandskap, på den västra och sydvästra sidan av projektområdet. Näst närmast ligger det värdefulla landskapsområdet av landskapsintresse, Kimo bruksområde, på cirka 3,3 kilometers avstånd från projektområdet mot nordost. Det är också ett betydande byggt kulturmiljöobjekt av riksintresse (RKY 2009). På mindre än 20 kilometers avstånd finns dessutom sex andra värdefulla kulturlandskap av landskapsintresse och sex RKY 2009-objekt. Dessutom ligger Kyröälvdalens nationellt värdefulla landskapsområde på cirka 12 kilometers avstånd från projektområdet.

När landskapskonsekvenserna bedöms granskas förändringarna som byggande av vindkraftsparken och anslutande elöverföringsrutter orsakar för landskapets och kulturmiljöernas struktur, karaktär och kvalitet. Vindkraftverkens synlighet i landskapet beror på kraftverkens höjd och hur täckta de omgivande områdena är samt på skillnaderna i höjdvariationerna.

Som källmaterial för bedömning av konsekvenserna för landskapet och kulturmiljöerna används bland annat terrängbesök, tidigare utredningar om bland annat landskapsområden, skyddsvärda områden och specialobjekt samt fotografier, flygfotografier och kartor. I samband med projektet görs en utsiktsanalys och konsekvenserna för landskapet åskådliggörs bland annat med visualiseringar. Landskapskonsekvensernas betydelse bedöms genom att granska vindkraftsparkens dominans i landskapet och hur stor förändring vindkraftsparken innebär jämfört med den nuvarande landskapsbilden.

Uppgifterna om fornlämningar grundar sig på uppgifterna i fornminnesregistret och på tidigare arkeologiska undersökningar och utredningar som har gjorts i projektområdet. Enligt bedömningsprogrammet ligger flera små fornminnesområden och punktformade fornlämningar i projektområdet. De största fornminnesområdena ligger i projektområdets mellersta del (Vitmossen och Åkers). I elöverföringsrutterna finns inga fornminnesobjekt. Konsekvenserna för fornlämningarna bedöms på basis av befintliga källuppgifter och på terränginventering.

KM: Enligt bedömningsprogrammet används Miljöministeriets handledning (Weckman 2006) som grund för bedömningen. I handledningen specificeras hur långt vindkraftverkens olika konstruktioner syns. Kontaktmyndigheten påpekar att i bedömningen av landskapskonsekvenserna måste man beakta att kraftverken är avsevärt större nu än då handledningen publicerades. Således kan avstånden inte direkt jämföras med handledningen, eller så måste man framföra en bedömning av hur läget avviker jämfört med situationen enligt publikationen. I bedömningsbeskrivningen måste man ta hänsyn till hur de planerade kraftverken syns i verkligheten.

I flera utlåtanden (bland annat Österbottens förbund, Österbottens museum, Kalapää Miljöförening r.f., NTM-centralens markanvändningsgrupp) och i åsikterna påpekas både vindkraftsområdets närhet till och elöverföringsruttens korsande med Vörå ådals värdefulla landskapsområde av riksintresse. Kontaktmyndigheten anser att landskapskonsekvenserna av såväl vindkraftverken som elöverföringen bör utredas omsorgsfullt. Eftersom Vörå ådal ligger alldeles i omedelbar närhet av projektområdet och elöverföringsrutten går genom området, bör i bedömningen fästas särskild uppmärksamhet på landskapsområdets särdrag och grunder, för vilka området har klassificerats som nationellt värdefullt område. Elöverföringsruttens landskapskonsekvenser för bosättningen bör utredas. Både vindkraftverkens och elöverföringsruttens landskapskonsekvenser bör åskådliggöras med hjälp av tillräckligt många visualiseringar så att de visar utsikten från både bebyggelsen och landskapsområdena.

I bedömningen bör även flyghinderljusens konsekvenser för utsikten nattetid åskådliggöras. I bedömningen av landskapskonsekvenserna bör man även granska eventuell samverkan med andra vindkraftsprojekt i närområdet.

I området finns rikligt med fornlämningar och dessa såsom även i synnerhet betydelsen av Vitmossens fornhaus har påpekats i många åsikter. I åsikterna framförs oro över att vandringsleden till huset ligger i vindkraftsområdet och enligt utsago är antalet besökare stort varje år. Kontaktmyndigheten konstaterar att fornlämningarna och fornminnesområdena bör beaktas i bedömningsbeskrivningen.

Konsekvenser för marken samt yt- och grundvattnet

Marken i projektområdet består till största del av blandsorterade, morändominerade jordarter, ovanpå vilka det ställvis finns försumpade ställen eller tunna torvblandade jordskikt och delvis också tjocka (över 0,6 m) torvskikt. Marken under kraftledningen består huvudsakligen av blandsorterade jordarter, gyttjiga och finkorniga jordarter, blottade berg och bergig mark som vanligen består av morän. I projektområdet ligger det värdefulla bergsområdet Kvarnhusbacken (KAO100059) i projektområdets norra del. Det värdefulla bergsområdet Boberget-Kärresberget (KAO100047) tangerar projektområdet på den västra sidan och kraftledningsrutten går över berget. I projektområdet är sannolikheten för att det finns sura sulfatmarker huvudsakligen mycket liten eller måttlig, och i två små områden är sannolikheten stor.

I projektområdets norra del ligger sjön Pittjärv. Projektområdet ligger i vattendragsområdet Bottenvikens kustområde (84) och i Kimo ås vattendragsområde (43). Elöverföringsrutten ligger också i Bottenvikens kustområde (84). I projektområdet finns inga klassificerade grundvattenområden. Det närmaste grundvattenområdet Isomäki grundvattenområde (1094403) ligger på den sydöstra sidan av projektområdet på cirka 2,3 kilometers avstånd.

Konsekvensernas omfattning bedöms som expertbedömning genom att granska markens kvalitet och bärkraft på byggplatserna, förekomsten av vattendrag i förhållande till byggplatserna, byggarbetets varaktighet och fysiska räckvidd. Vindkraftsparkens konsekvenser för berg- och markgrunden samt grundvattnet riktas huvudsakligen till byggåtgärdernas område. Byggandet av vindkraftsparken kan påverka de ytvatten, i vilkas närhet markbyggnad utförs.

KM: Elöverföringsalternativet överskrider Vörå å, vilket bör beaktas i bedömningen av konsekvenserna för ytvattnen. När det gäller grundvattenområdena bör det nya klassificerings- och avgränsningsmaterialet för grundvattenområdena användas i projektet, vilket även Vörå kommuns byggnads- och miljönämnd kommenterar i sitt utlåtande. NTM-centralens vattentjänstgrupp kommenterar att byggande av bland annat vägar, diken, elkablar, elstationer, kraftledningar, servicebyggnader eller transporter inte får påverka grundvattenståndet eller grundvattnets kvalitet. Kontaktmyndigheten anser att projektets konsekvenser för grundvattnet även i andra områden än de egentliga grundvattenområdena bör granskas i bedömningsbeskrivningen.

I utlåtandet av NTM-centralens vattenresursenhet påpekas att det finns flera dikningsbolag i området. Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvenserna för ytvattnen och avrinningsområdesfördelningen samt fårornas vattenflödeskapacitet bör utredas. Om det finns fåror i projektområdet som klassificeras som vattendrag, bör konsekvenserna för dessa beaktas skilt i bedömningen.

Konsekvenser för klimatet

Vindkraften ersätter motsvarande mängd energi som framställs med fossila bränslen. I bedömningsprogrammet framförs att utsläppsminskningen beräknas av skillnaden mellan utsläpp av produktionsformen som ersätts och vindkraftens utsläpp. I utsläppskoefficienten för elproduktionsformen som ersätts beaktas utvecklingen av elmarknadens förutspådda produktionsstruktur och således utsläppsutvecklingen under vindkraftsparkens livscykel. Största delen av utsläppen orsakas av materialtillverkning och transporter i byggskedet.

Med avsikt på anpassningen till klimatförändringen strävar bedömningen till att identifiera eventuella risker som klimatförändringen medför för projektet såsom bland annat konsekvenser för

vindkraftsparkens verksamhet av extrema klimatförhållanden, i synnerhet blåsighet. I bedömningen utnyttjas bland annat prognoser i anslutning till förekomsten av extrema väderleksfenomen.

I bedömningen av konsekvenserna för kolsänkorna beaktas förändringarna som sker i växtligheten på projektområdet och i elledningsrutterna på grund av vindkraftsparkens byggande.

KM: I bedömningsbeskrivningen bör utöver utsläppen under drift även beaktas utsläppen från transporten av kraftverksdelar, vindkraftsparkens byggande och rivning av vindkraftverken. Största delen av marken i projektområdet har torvgrund och om den måste dräneras på grund av parkbygget, kan detta ge upphov till utsläpp av växthusgaser. Kontaktmyndigheten påpekar att även detta bör bedömas. I bedömningsbeskrivningen bör tydliga beräkningsgrunder framföras och informationskällor uppges. Vindkraftsparkens utsläppskoefficient bör anges som g CO₂/kWh med beaktande av anläggningens hela livscykel.

I bedömningsbeskrivningen bör utöver byggande av vindkraftverken granskas konsekvenserna för klimatet på grund av byggande av vägar, arbets- och lagringsområden samt internt elnät, elstationer och elöverföringsförbindelser (från kraftverken till riksnätet). Avlägsnande av träd och växtlighet och röjning av områdena samt begränsning av skogens tillväxt under tiden som produktionen pågår minskar kolsänkorna i området. I bedömningsbeskrivningen bör nödvändiga ändringar av markanvändningen och minskningen av kolsänkorna bedömas under och efter projektiden.

Projektets konsekvenser för luftkvaliteten bör bedömas skilt.

Konsekvenser för vegetationen och värdefulla naturobjekt

Projektområdets växtplatstyper består av talldominerad ekonomiskog av karaktären färsk-torrmom och tämligen torr momark. I området finns några moar av lundkaraktär, men inga dikade lundkärr eller i övrigt frodiga, utdikade kärrskogar. Bergsområden finns framför allt i områdets västra kant. En del av områdets skogsbottnar är gammal träskdominerad torvmark som har förändrats till torvmom av lingon- och riskaraktär på grund av dikningar. I området finns också Vitmossens myrmarksområde som inte är dikat förutom den norra kanten och några enskilda diken längs den södra kanten.

Under fältperioden 2021 gjordes en vegetations- och naturtypsinventering i vindkraftverkens och elöverföringsruttens område. Inventeringen koncentrerades i synnerhet till värdefulla objekt, dvs. myrinventering och granskning av byggplatser. Under inventeringarna av det häckande fågelbeståndet har dessutom information samlats in om växtplatstyperna i områdets ekonomiskogar och om trädbeståndets åldersstruktur. I inventeringarna har man beaktat särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen, vattennaturtyper som skyddas i vattenlagen, förekomsten av särskilt skyddade arter och andra förekomster av värdefulla arter (hotade arter och regionalt hotade och i övrigt betydande arter), regionalt och lokalt representativa naturobjekt samt de värdefullaste naturobjekten enligt hotgradsklassificeringen av naturtyper.

I konsekvensbedömningen kommer man att granska hur samverkan av projektet och andra projekt i närområdet kommer att påverka naturens mångfald i området som helhet och eventuellt betydande naturobjekt och arter i projektområdet.

KM: NTM-centralens naturskydds-enhet konstaterar i fråga om vegetations- och naturtyperna att naturtyperna enligt 29 § i naturvårdslagen fattas bland de objekt som ska utredas. Kontaktmyndigheten påpekar att även dessa bör utredas. Längs projektets elöverföringsrutt har växtlighetens och naturtypernas nuvarande tillstånd inte utretts. Längs elöverföringsrutten bör det nuvarande tillståndet även redogöras för växtlighetens och naturtypernas del såsom även hur de påverkas av att projektet genomförs.

Konsekvenser för fågelbeståndet och faunan (inklusive viltarterna) samt skyddsområdena

Enligt bedömningsprogrammet består projektområdets fågelbestånd huvudsakligen av vanliga skogsarter som klarar sig i livsmiljöer som har bearbetats av människan. I området finns också små äldre skogsfigurer med gammelskogskaraktär, i vilka det finns fågelarter som fordrar exempelvis ihåliga och murkna träd som livsmiljö. I områdets mellersta del finns också odikade myrmarker där det även kan finnas hotade myrmarksfåglar. Pittjärv som ligger i den norra delen kan också ha betydelse för fågelbeståndet. I närheten av projektområdet finns kända havsörns- och fiskgusebon på 2–4 kilometers avstånd norrut och österut. I projektområdet kan eventuellt alla skogshönsarter förekomma. Projektområdet Lasor ligger i Bottenvikens kustområde, där det finns flera nationellt viktiga huvudflyttsträck (bland annat sångsvan, sädgås, trana och havsörn). Projektområdet ligger till största del i dessa fastställda huvudflyttsträck. Det närmaste nationellt viktiga fågelområdet (FINIBA) Oravaisfjärden ligger som närmast på cirka nio kilometers avstånd på den norra sidan av projektområdet. I omedelbar närhet av vindkraftsområdet ligger Kalapää träsk som är ett Natura 2000-område (SAC/SPA). På mindre än 10 kilometers avstånd från projektområdet ligger Natura 2000-områdena (SAC) Kalomskogen, Norrmossen, Lågpelt, Norrskogens myrområden samt Paljakanneva-Åkantmossen. De är också privata naturskyddsområden och upptagna i skyddsprogrammen.

Det häckande fågelbeståndet i Lasor vindkraftsparks projektområde och dess närmiljö har utretts år 2021 med hjälp av taxering. Dessutom utfördes en allmän inventering av skogshönsens spelplatser och en utredning av ugglor. De stora rovfåglarnas rörelser i projektområdet och dess närhet följs upp under häckningstiden och dagarna då flyttningen följs upp. Flyttningen följs upp våren och hösten 2021.

I projektområdets görs en utredning av fladdermus under sommaren 2021. Flygekorre inventerades i enlighet med inventeringsanvisningarna för arten genom att kartera spillning i maj 2021. I samband med fågel- och naturutredningarna har också livsmiljöer och förekomstförutsättningar för åkergroda och andra arter enligt bilaga IV(a) i naturdirektivet karterats. Förekomsten av stora rovdjur utreds med intervjuer av jaktföreningar och intressegrupper.

Viltbeståndens tillstånd och beståndsvariationer i projektområdet utreds på basis av Naturresurscentrets material och genom att intervjua representanter för jaktföreningar som är verksamma i projektområdet. På basis av viltbestånden som jagas idag och jägarnas erfarenheter som samlats in i intervjuerna bedöms projektets konsekvenser för jakt som rekreativ användningsform.

I samband med MKB-förfarandet utarbetas en Naturabedömning enligt 65 § i naturvårdslagen för det närmaste Naturaområdet Kalapää träsk (FI0800066).

KM: Kalapää miljöförening r.f., Vörå kommuns byggnads- och miljönämnd samt flera åsiktsframförare har påpekat att fiskgjusen och havsörnen använder Kalapää träsk som födosökningsom-

råde och jaktflygningar riktas till området bland annat västerifrån. Kontaktmyndigheten konstaterar att fiskgjusen har konstaterats flyga i riktning mot Kalapää träsk från västsydväst i fågelutredningar som har gjorts i tidigare projekt. Betydelsen av fiskgjusens och havsörnens jaktflygningar bör utredas i bedömningsbeskrivningen både för kraftledningens och vindkraftsområdets del.

Naturresurscentret LUKE anser i sitt utlåtande att skogshönsens spelplatser bör utredas under flera efterföljande år. Kontaktmyndighetens konstaterar att om detta inte görs i utredningarna, bör utredningarnas omfattning granskas i bedömningsbeskrivningen. Spelplatserna bör beaktas i planeringen av vindkraftverkens placering.

Kontaktmyndigheten påpekar att det finns flera vindkraftsprojekt under planering i närområdena, varför särskild uppmärksamhet bör fästas på det flyttande fågelbeståndet och populationen av skogshöns i bedömningen av samverkan med andra projekt.

Helhetskonsekvenser för människan

I bedömningen av konsekvenserna för människorna behandlas projektets inverkan på människornas hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. Projektets viktigaste konsekvenser för människan kan höra samman med boendetrivseln och rekreationen (jakt, bärplockning, friluftsliv). Förändringar i områdets markanvändning och landskap kan också ge upphov till konsekvenser såsom ljud, blinkande ljus och skuggor samt säkerhetsrisker. Konsekvenser uppstår såväl under tiden som vindkraftsparken byggs som under parkens drift.

I bedömningsprogrammet beskrivs bebyggelsen i närområdet. På mindre än två kilometers avstånd från vindkraftsområdet finns 72 bostadshus och 16 fritidshus. På mindre än 500 meters avstånd från kraftledningen finns 32 bostads- och fritidshus. De viktigaste källuppgifterna för bedömning av konsekvenserna för människorna erhålls från konsekvensbedömningen av andra konsekvenstyper i projektet såsom konsekvenser för markanvändningen, landskapet, ljudlandskapet och ljusförhållandena. Till stöd för bedömningen ordnas dessutom en enkät som riktas till cirka 300 hushåll (innefattar både stadigvarande och fritidsbostäder).

KM: Kontaktmyndigheten påpekar att i bedömningsprogrammet framförs inte avstånden från de närmaste bostadshusen eller fritidsbostäderna till de planerade vindkraftverken eller projektområdets gräns. Minimivståndet från byggnaderna till de planerade vindkraftverken bör framföras i bedömningsbeskrivningen.

På basis av responsen i åsikterna är vindkraftsområdet i aktiv rekreativ användning. I projektområdet finns rikligt med vandringsleder och genom området går också rutterna för större gemensamma evenemang. Enligt utdraget ut landskapsplanen som är infört i bedömningsprogrammet finns det riktgivande frilufts- och cykelleder som går genom projektområdet. På basis av responsen anser kontaktmyndigheten att områdets rekreativ användningsmöjligheter har betydelse även för invånarnas levnadsförhållanden och trivsel i närområdet. I bedömningsprogrammet bör uppmärksamhet fästas på eventuella konsekvenser för rekreativ användningen i projektområdet och mera ingående för lederna, cykelrutterna och spåren. I källuppgifterna bör friluftslederna som framförs på Vörå kommuns egen webbplats beaktas.

I bedömningsprogrammet har de sociala konsekvenserna inte lyfts fram på förhand som vindkraftsprojektets huvudsakliga konsekvenser. På basis av responsen från hörandet anser dock kontaktmyndigheten att dessa bör särskilt bedömas. I närområdet finns rikligt med bebyggelse som bör beaktas i projektet och projektets konsekvenser. Kontaktmyndigheten anser det vara

bra att en invånarenkät utförs i projektet. I bedömningen bör man ta hänsyn till responsen som har erhållits under evenemangen för allmänheten och av invånarna och lokala föreningar under den pågående MKB-processen.

Bullerkonsekvenser och konsekvenser av blinkande ljus och skugga

Bullerkonsekvenserna under vindkraftverkens drifttid bedöms med hjälp av bullermodelleringar. Bullermodelleringarna görs enligt miljöministeriets anvisning 2/2014. Det lågfrekventa bullret räknas enligt miljöministeriets modelleringsanvisning 2/2014 för de byggnader där bullermodelleringen har visat den hösta bullernivån. Modelleringarnas resultat jämförs med riktvärdena för utomhusbuller enligt statsrådets förordning och i fråga om uppskattat inomhusbuller med gränsvärdena i social- och hälsovårdsministeriets förordning 545/2015.

Konsekvenserna av blinkande ljus och skuggor som vindkraftverken orsakar i miljön bedöms med hjälp av modellering. Modelleringen görs på basis av en Real Case-situation, då man beaktar solens position i horisonten under olika klock- och årstider, molnigheten varje månad, dvs. hur mycket solen lyser när den ligger ovanför horisonten såsom även vindkraftverkens uppskattade drifttid varje år. I bedömningen beaktas känsliga objekt i verkningsområdet, dvs. fritidsfastigheter och fast bebyggelse.

KM: Av bedömningsprogrammet framgår inte huruvida det är möjligt att genomföra bullermodelleringarna enligt miljöministeriets anvisningar för kraftverken i alternativen VE1 och VE2. Kontaktmyndigheten påpekar att bullermodelleringarna och rapporteringen av dem bör göras enligt miljöministeriets anvisningar och i princip bör bullermodelleringarna göras för vindkraftverk med motsvarande effekt och storlek som framförs i bedömningsprogrammets alternativ.

I projektets närområden finns rikligt med bebyggelse. Om bullermodelleringar inte kan göras med kraftverkstyperna enligt alternativen i MKB-förfarandet, bör enligt principen om iakttagande av särskild försiktighet bedömas vilka konsekvenser som ändringar av kraftverkens effekt, höjd och rotordiameter har för källbullernivån och för spridningen av bullret. Även när det gäller spridning av lågfrekvent buller bör skillnaderna mellan kraftverken enligt modelleringen och alternativen VE1 och VE2 framföras såsom även deras konsekvenser för bullernivån och spridningen av buller.

Modelleringen av blinkande ljus och skuggor bör göras med kraftverkstypen som framförs i bedömningsprogrammet och i bedömningen bör man beakta att träd minskar olägenheterna av blinkande ljus och skuggor. Eftersom inga riktvärden har framförts om omfattningen av blinkande ljus och skuggor i Finland, bör andra länders rekommendationer användas som hjälp i bedömningen på det sätt som framförs i bedömningsprogrammet. I bedömningsbeskrivningen bör man också granska eventuell omfattning av blinkande ljus och skuggor och tidpunkter när fenomenet förekommer vid de närmaste bostads- och fritidshusen.

I bedömningen av buller och blinkande ljus och skuggor bör också kraftverkens avstånd till närmaste stadigvarande bostäder och fritidsbostäder framföras på ett tydligt sätt. I flera åsikter befaras att vattenytan i Kalapää träsk förstärker konsekvenserna av såväl buller som blinkande ljus och skuggor. Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvenserna bör utredas i bedömningsbeskrivningen.

När det gäller fritidsbebyggelsen borde i bedömningsprogrammets tabell 20 införas bullerriktvärdet dagtid 45 dB (L_{Aeq}) och bullerriktvärdet nattetid i nationalparker är 40 dB (L_{Aeq}).

Konsekvenser för trafiken och luftfartssäkerheten

I synnerhet transporterna under byggtiden orsakar konsekvenser för trafiken. En betydande del av transporterna uppkommer bland annat av transporterna av stenmaterial som behövs för att bygga bygg- och servicevägarna samt av betong som behövs för fundamenten. En mindre del av transporterna uppstår av transporterna av de egentliga vindkraftskomponenterna och kraftledningskomponenterna.

Enligt bedömningsprogrammet bedöms trafikkonsekvenserna som projektet orsakar genom att jämföra transportmängderna i projektet med de nuvarande trafikmängderna på vägarna. I bedömningsprogrammet presenteras preliminära ruttplaner för transporterna som projektet behöver från Vasa hamn. På basis av att trafiken ökar och transporttypen bedöms konsekvenserna för trafikens funktion och säkerhet längs transportrutterna.

Den närmaste flygstationen är Vasa flygplats på cirka 30 kilometers avstånd från projektområdet. Projektområdet ligger i höjdbegränsningsområdet för Vasa flygplats. Den närmaste flygplatsen finns i Kauhava på cirka 33 kilometers avstånd från projektområdet.

KM: I utlåtandet av NTM-centralens ansvarsområde för trafik och infrastruktur påpekas att finns flera avsnitt av landsvägsnätet som är i dåligt skick längs transportrutten som framförs i bedömningsprogrammet och NTM-centralen rekommenderar att alternativa transportrutter övervägs. Kontaktmyndigheten anser att vid behov bör även andra ruttalternativ granskas i bedömningen av trafikkonsekvenserna.

Konsekvenser för näringsverksamheten

Som källuppgifter för bedömningen används enligt bedömningsprogrammet uppgifter om ekonomi, sysselsättning och näringar i projektets verkningsområde såsom även information som har framställts i samband med andra konsekvensbedömningar samt utlåtanden, åsikter och resultat av invånarenkäten i MKB-processen.

Projektområdet och dess närmiljö är huvudsakligen i jord- och skogsbruksanvändning. Vindparksprojektets konsekvenser för näringarna påverkar lokalt jord- och skogsbruket i projektområdet och annan verksamhet som genomförs i närheten av området. Sysselsättningseffekterna omfattar många olika sektorer.

KM: I Finlands skogscentrals utlåtande fästs uppmärksamhet på projektets konsekvenser för bedrivande av skogsbruk. Kontaktmyndigheten konstaterar att projektområdet och elöverföringsrutten är skogsbeklädda och projektets konsekvenser när det gäller minskning av skogsarealen bör utredas. I åsikterna anses att kraftledningsrutten som går över åkerområdena har negativa konsekvenser för åkerodlingen och jordbruket. I bedömningsbeskrivningen bör utöver vindkraftsområdets även kraftledningsruttens konsekvenser för såväl jord- som skogsbruket utredas. Kontaktmyndigheten påpekar att en bedömning av utvecklingen av områdets nutillstånd om projektet inte genomförs bör framföras i bedömningsbeskrivningen. I bedömningen bör även näringarna beaktas.

Konsekvenser för radarverksamheten, kommunikationsförbindelserna och säkerheten

Vindkraftverken kan orsaka skuggningar och icke-önskade reflexioner i radaranordningarna. Konsekvensernas omfattning beror på kraftverkens placering och geometri i förhållande till ra-

daranordningarnas läge. Projektets konsekvenser för Försvarmaktens övervakningssystem bedöms på basis av utlåtande av Försvarmaktens huvudstab. Radiolänkförbindelserna kan påverkas om vindkraftverket står mellan sändaren och mottagaren. Även tv-signalerna kan utsättas för störningar.

I MKB-förfarandet bedöms på basis av de tekniska planerna huruvida de allmänt framförda säkerhetsavstånden förverkligas i vindkraftsparken. Dessutom identifieras miljö- och säkerhetsriskerna i anslutning till projektet och eventuella störningssituationer under projektets hela livscykel och sannolikheten för dessa bedöms och metoder begrundas i syfte att minska och förhindra eventuella risker.

KM: Utöver risken för fallande is som nämns i bedömningsprogrammet bör även övriga risker såsom eldsvåda beaktas i bedömningsbeskrivningen. I Österbottens räddningsverks utlåtande fästs dessutom uppmärksamhet på kemikaliesäkerheten. I bedömningsbeskrivningen bör störnings- och olyckssituationer beaktas såsom även att det är säkert att vistas och röra sig i området samt åtgärder, med vilka man förebygger störnings- och olyckssituationer.

Kontaktmyndigheten konstaterar att utlåtandena av Traficom, Digita Oy och Försvarmakten måste beaktas i bedömningen. I utlåtandena framhävs konsekvenserna av planeringen som gäller vindkraftverkens placering för radar-, radio- och kommunikationsförbindelserna. Eventuella störningar kan även påverka den allmänna säkerheten, vilket bör beaktas i bedömningen av konsekvensernas betydelse. Enligt utlåtandena ansvarar den projektansvarige för att ta bort störningarna på egen bekostnad. I bedömningsbeskrivningen bör åtgärder för att avlägsna störningarna framföras.

Samverkan med andra projekt

Enligt bedömningsprogrammet finns det 9 olika vindkraftsprojekt på mindre än 20 kilometers avstånd från projektområdet. Projekten ligger i olika genomföringsstadium. Planläggningen har inletts eller planutkastet är färdigt för projekten i Röukas, Öland, Söderskogen, Mörknässkogen och Märkenkall. Projekten i Lålax, Lotlax och Sandbacken har beviljats bygglov för vindkraftverk. På 20–30 kilometers avstånd finns dessutom fem andra projekt.

Projektets miljökonsekvenser bedöms som helhet med beaktande av verksamheten som finns i området redan idag och dessutom de planerade verksamheterna i den omfattning som projekten bedöms ha samverkan med detta projekt. Samverkan som riktar sig till människor bedöms i synnerhet med avsikt på konsekvenser för landskapet och rekreativsmöjligheterna. Av bullermodelleringsarna och modelleringsarna av ljus- och skuggeffekter görs bedömningar av samverkan. I fråga om naturkonsekvenserna granskas samverkan av andra vindkraftsparker i närområdet i synnerhet med avsikt på fågelbeståndet. I fråga om trafikkonsekvenserna kan projektet ha samverkan med andra vindkraftsparker som har planerats i närområdet eller med andra stora byggprojekt om projekten byggs samtidigt. I bedömningen utreds projektens byggtidtabeller och transportrutter.

KM: Kontaktmyndigheten påpekar att det planeras ett avsevärt antal vindkraftverksprojekt i närområdet. Även i flera utlåtanden fästs uppmärksamhet på projektets samverkan. I utlåtandet av Vörå kommuns byggnads- och miljönämnd påpekas att i bedömningsprogrammets uppgifter saknas bland annat Storbackens projekt som är i drift och Storbötets projekt som ligger i planlägningsstadiet samt Trollkullas vindkraftverk som beviljats tillstånd. Kontaktmyndigheten påpekar

att källuppgifterna som saknas bör korrigeras i bedömningsbeskrivningen och beaktas i utredningarna av samverkan. Bland projekten bör officiellt inledda projekt beaktas och om man känner till dimensioneringen av de planerade kraftverken, bör dessa beaktas i modelleringarna av buller och blinkande ljus och skuggor på 10 kilometers radie från projektområdet. Om uppgifter inte finns att tillgå, bör eventuell samverkan dock bedömas verbalt i bedömningsbeskrivningen.

När det gäller samverkan bör i synnerhet beaktas konsekvenserna för fågelbeståndet och landskapet, människornas levnadsförhållanden och trivsel samt kommunikationsförbindelserna. I åsikterna och i Österbottens förbunds utlåtande fäste man också uppmärksamhet på konsekvenserna av kraftledningarna i olika projekt, om en egen kraftledningsrutt till stamnätet planeras skilt för varje projekt. I fråga om samverkan bör man också beakta vilka konsekvenser exempelvis byggande av nya elöverföringsrutter har för trafiken och landskapet. Samverkan kan också uppstå genom att skogarna splittras av vindkraftsområden och av elöverföringen, vilket även bör bedömas i bedömningsbeskrivningen.

Bedömning av projektets genomförbarhet

I bedömningsprogrammet framförs att med bedömningsmetoden (separerande) kan man ta ställning till alternativens genomförbarhet med avsikt på miljön, men man kan inte avgöra vilket alternativ som är det bästa. Beslutet om bästa alternativ fattas av beslutsfattarna i det aktuella projektet. Konsekvenserna som har bedömts och skillnaderna mellan alternativen samlas i en tabell i syfte att underlätta inbördes jämförelse av alternativ.

KM: Resultaten av bedömningsprogrammets fyrstegsskala när det gäller såväl positiva som negativa konsekvenser bör framföras skilt för varje konsekvensobjekt i en jämförelsetabell. Bedömningen av genomförbarhet med avsikt på miljön bör också motiveras.

Uppföljning av konsekvenser

Enligt bedömningsprogrammet utarbetas ett uppföljningsprogram på basis av konsekvenserna som bedömts i MKB-beskrivningen och konsekvensernas betydelse. Med hjälp av uppföljningen framställs information om projektets konsekvenser och är till hjälp för att observera eventuella oförutsedda, betydande skadliga konsekvenser, på basis av vilka man kan starta upp åtgärder i syfte att rätta till dem.

Rapportering och programutarbetarnas kompetens

I bedömningsprogrammet redogörs för konsultens kompetens och erfarenhetsåren hos de personer som har varit med i arbetsgruppen.

KM: Dokumentet täcker till omfattningen huvudsakligen de krav som ställs på ett bedömningsprogram enligt förordningen om miljökonsekvensbedömning. I bedömningsprogrammet borde också redogöras för utvecklingen av det nuvarande tillståndet i projektområdet, om projektet inte genomförs. Bedömningarna och kompetensen hos dem som gjort upp bedömningarna har framförts på ett tydligt sätt. Det finskspråkiga bedömningsprogrammet är som helhet lättläst och har utarbetats med tillräcklig sakkunnighet. Översättningen av programmet till svenska är av bristfällig kvalitet och Vörå kommuns byggnads- och miljönämnd samt Österbottens museum har påpekat detta i sina utlåtanden. Projektaktören har meddelat att en ny översättning kommer att skickas ut till olika parter. Kontaktmyndigheten påpekar att uppmärksamhet även måste fästas på översättningens kvalitet när man är verksam i ett tvåspråkigt område. Bristerna och felaktigheterna bör korrigeras senast i bedömningsbeskrivningsskedet.

UTLÅTANDET FRAMLAGT TILL PÅSEENDE OCH KUNGÖRELSE

Kontaktmyndighetens utlåtande är framlagt till påseende på webbsidan: www.miljo.fi/lasor-vindkraftMKB.

NTM-centralen skickar kontaktmyndighetens utlåtande och kopior av utlåtanden och åsikter till den projektansvarige. Ursprungshandlingarna sparas elektroniskt i NTM-centralen i Södra Österbottens ärendehanteringstjänst. Kontaktmyndighetens utlåtande skickas för kännedom till de instanser, av vilka utlåtande har begärts om bedömningsprogrammet.

Miljöskyddschef Päivi Kentala

Överinspektör Jutta Lillberg-Puskala

Detta dokument har godkänts elektroniskt.

FASTSTÄLLANDE AV AVGIFTEN OCH ÄNDRINGSSÖKANDE SOM GÄLLER AVGIFTEN

Avgift 8 000 € (moms 0 %)

Avgiften fastställs enligt bilagan i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer år 2019. Enligt avgiftstabellen är priset för ett utlåtande som avses i MKB-lagen eller 30 a § i markanvändnings- och bygglagen i ett vanligt projekt (11–17 dagsverken) 8 000 euro.

En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts när avgiften som uppbärs för utlåtandet har fastställts kan begära omprövning av NTM-centralen i Södra Österbotten inom sex månader från att avgiften har påförts. Adress: NTM-centralen i Södra Österbotten, ansvarsområdet för miljö och naturresurser, PB 262, 65101 Vasa, e-post: registratur.sodraosterbotten@ntm-centralen.fi.

SÄNDLISTA

Lasor Vind Oy Ab

FCG Finnish Consulting Group Ab

Vörå kommun

För kännedom

Instanser som utlåtande har begärts av